

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – A. Furdui
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, I. Dutca, A. Malîi

ÎNCHEIERE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Anatolie Focșa și Ministerul Justiției,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolie Focșa împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”, Primăria orașului Căușeni cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 29 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de către Anatolie Focșa și Ministerul Justiției, s-a menținut hotărârea din data de 28 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 16 iulie 2020 Anatolie Focșa a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”, Primăria or. Căușeni, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului prevăzut de art.6 din CEDO prin asigurarea executării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile și anume timp de 8 ani, 7 luni, repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului estimat la suma de 150 000 lei și încasarea prejudiciului material în mărime de 30 lei și alte cheltuieli de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată Anatolie Focșa a indicat că prin hotărârea din 19 decembrie 2011 a Judecătoriei Căușeni s-a obligat Primăria or. Căușeni de a modifica, prin intermediul Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului și Arhitecturii cu funcții Teritoriale „Urbanproiect”, proiectul de execuție a cartierului locativ „Grigore Grigoriu” din or.

Căușeni, s-a obligat Primăria or. Căușeni de a ajusta, prin intermediul Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului și Arhitecturii cu funcții Teritoriale „Urbanproiect”, proiectul de execuție a cartierului locativ „Grigore Grigoriu” din or. Căușeni, conform dreptului de proprietate privată obținut în baza titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a contractelor de vânzare - cumpărare a pământului înregistrate în Registrul bunurilor imobile ținut de OCT Căușeni și s-a compensat prejudiciul moral în mărime de 5 000 lei.

Reclamantul a susținut că hotărârea din 19 decembrie 2011 a Judecătoriei Căușeni a fost executată doar în partea încasării prejudiciului moral.

Astfel, din motivul că Primăria or. Căușeni nu execută hotărârea judecătorească în partea modificării și ajustării proiectului de execuție a cartierului locativ „Grigore Grigoriu” din or. Căușeni la 01 martie 2012 s-a adresat Primarului or. Căușeni pentru executarea titlurilor executorii, dar răspuns nu a primit nici până la depunerea cererii de chemare în judecată.

Ulterior, la 05 octombrie 2012 reclamantul s-a adresat executorului judecătoresc pentru intentarea procedurii de executare silită a documentelor executorii.

Conform încheierilor privind intentarea procedurii de executare silită și acordarea termenului de executare din 09 octombrie 2012 emise de executorul judecătoresc s-a dispus primirea spre executare a titlurilor executorii și acordarea termenului de 15 zile spre executare benevolă a titlurilor executorii dar, fără rezultat, debitorul nereacționând nici la o solicitare a executorului judecătoresc.

Ana Focșa a susținut că la data înaintării acțiunii hotărârea Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011, cu excepția compensării prejudiciului moral, nu este executată, iar titlurile executorii se află în continuare în procedură de executare silită la executorul judecătoresc, nefiind executate, cu rea credință de către Primarul de Căușeni, nici măcar începută executarea lor.

Astfel, din cauza neexecutării hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011 în partea modificării proiectului, atât reclamantul, cât și ceilalți 820 de proprietari ai loturilor pentru construcția caselor individuale de locuit atribuite în acest sector, nu se pot racorda la rețelele electrice din simplul considerent, că conform proiectului, pilonii ar urma să treacă prin mijlocul casei individuale de locuit, iar drumurile prin curtea și grădina casei.

Reclamantul a relatat că timp 8 ani, 7 luni autoritatea publică nu execută hotărârea judecătorească, deși, potrivit prevederilor legale aceasta urma a fi executată - în cel mult 30 zile de la data la care a devenit irevocabilă. În speță, hotărârea judecătorească a devenit definitivă și irevocabilă la 19 ianuarie 2012.

În susținerea cuantumului prejudiciului moral solicitat Ana Focșa a menționat că CtEDO cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea CEDO să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze comparabile (a se vedea hot. Ciorap nr. 2 c. Moldovei, 2010)

Ana Focșa a menționat că, în condițiile în care Primăria or. Căușeni a refuzat să execute hotărârea judecătorească, i se încălcă drepturile garantate de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În opinia reclamantului, nu există nici un motiv care să justifice o întârziere de

peste 8 ani și 7 luni de zile în începerea executării acestei hotărâri, iar neexecutarea hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011 duce la imposibilitatea executării altor două hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, prin care s-a obligat Primăria or. Căușeni, SA „Union Fenosa” și SA „Moldovagaz” să asigure sectorul locativ „Grigore Grigoriu” din or. Căușeni și respectiv, casa sa din acest sector, cu energie electrică și gaze naturale.

În opinia lui Anatolie Focșa dreptul de executare în termen rezonabil a pricinii urmează a fi privit ca un tot întreg, fără posibilitatea de „fragmentare periodică” a acestuia. Mai mult decât atât, pe măsură ce neexecutarea unui document executoriu persistă în timp, perioadele de neexecutare scurse până la o eventuală hotărâre de recunoaștere și constatare a încălcării dreptului la executare în termen rezonabil, nu pot fi excluse definitiv din procesul de apreciere a rezonabilității termenului de executare. La caz, întreaga perioadă de neexecutare și continuarea neexecutării nu s-a datorat anumitor lucrări complexe și de durată, ci inacțiunii manifestate de autoritatea responsabilă de executare - Primăria orașului Căușeni, care este o autoritate statală.

Reclamantul a subliniat că în loc să se conformeze cadrului legal obligatoriu și indicațiilor executorului judecătoresc de a executa hotărârea Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, Primăria or. Căușeni a ignorat totalmente acest cadru și indicațiile executorului judecătoresc.

Prin răspunsurile nr. 06-323 din 30 noiembrie 2015, nr. 06-99 din 27 iunie 2017 și nr.02-93 din 18 iulie 2018 eliberate de Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” se confirmă că lucrările privind elaborarea „planului urbanistic general al orașului Căușeni” a fost sistat din lipsa finanțării Primăriei or. Căușeni, iar în adresa institutului nu a parvenit nici o solicitare din partea Primăriei or. Căușeni cu privire la modificarea proiectului de execuție a cartierului locativ „Grigore Grigoriu” din orașul Căușeni.

Prin hotărârea din data de 28 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată a lui Anatolie Focșa, s-a constatat încălcarea dreptului lui Anatolie Focșa la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011, în perioada 17 iulie 2019 – 16 iulie 2020, s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Anatolie Focșa cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Căușeni din 19 decembrie 2011 în perioada 17 iulie 2019 – 16 iulie 2020, suma de 5 000 lei și cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 30 lei. În rest, pretențiile lui Anatolie Focșa s-au respins ca neîntemeiate. (f.d 86, 93-97)

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, atât de către Anatolie Focșa, cât și de Ministerul Justiției. (f.d. 88, 91)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 29 septembrie 2021 a respins apelurile declarate de către Anatolie Focșa și Ministerul Justiției, a menținut hotărârea din data de 28 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. (f.d.144,145-159)

Instanțele de judecată în temeiul art. 2, alin. (1), art. 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea

dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, au concluzionat că pretenția lui Anatolie Focșa cu privire la constatarea încălcării dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Căușeni din 19 decembrie 2011, în perioada 17 iulie 2019 – 16 iulie 2020, este întemeiată, ori din materialele dosarului se atestă că aceasta a devenit definitivă și irevocabilă prin necontestare la 19 ianuarie 2012 însă nu a fost executată din motive ce nu-i pot fi imputare reclamantului.

Mai mult, prin hotărâri judecătorești irevocabile pronunțate în alte litigii între aceleași părți s-a constatat încălcarea dreptului lui Anatolie Focșa la executarea în termen rezonabil a hotărârii din data de 19 decembrie 2011 a Judecătoriei Căușeni în perioadele 13 aprilie 2016-04 iulie 2017, 04 iulie 2017- 12 noiembrie 2018, 13 noiembrie 2018-17 iulie 2019.

Cu referire la pretenția lui Anatolie Focșa cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în legătură cu încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești estimat la suma de 150 000 lei, instanțele de judecată au reținut în temeiul art. 2, alin. (3), alin. (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 și art. 1423, alin (1), (2) din Codul civil că aceasta este parțial întemeiată, ori la aprecierea cuantumului compensației pentru prejudiciu moral, instanțele de judecată trebuie să țină cont de comportamentul părților, importanța procesului pentru reclamant, precum și de durata neexecutării hotărârii judecătorești, fiind apreciat ce a pierdut persoana pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial, atât la moment, cât și pentru viitor. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțe în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel, reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării, precum și de faptul că Anatolie Focșa anterior a fost despăgubit moral pentru încălcarea dreptului pretins, obținând prin hotărâri judecătorești compensare semnificativă a prejudiciului moral cauzat prin neexecutarea hotărârii din data de 19 decembrie 2011 a Judecătoriei Căușeni, inclusiv pentru perioada 04 iulie 2017 – 17 iulie 2019, instanțele de judecată au conchis că suma de 5 000 lei este suficientă pentru acoperirea prejudiciului moral cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești pentru perioada în perioada 17 iulie 2019 – 16 iulie 2020 și este una proporțională cu sumele acordate de instanțele naționale, cât și de Curtea Europeană pe cazuri similare.

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Anatolie Focșa, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a casarea parțială a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată. (f.d. 164-166)

În motivarea recursului Anatolie Focșa a invocat dezacordul cu soluția și constatările instanței de apel și anume faptul că executarea hotărârii din data de 19 decembrie 2011 a Judecătoriei Căușeni presupune o complexitate sporită. La acest segment recurentul a menționat că pentru executarea acestei hotărâri este necesar doar adresarea Primarului or. Căușeni către Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii

„Urbanproiect” cu caietul de sarcini și certificatul de urbanism, inclusiv cu achitarea serviciilor pentru modificarea și ajustarea proiectului în cauză.

Cu referire la cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasarea recurentul a menționat că acesta nu este echitabil și rezonabil în raport cu suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate acestuia. Anatolie Focșa a susținut că sunt motive de a majora cuantumul prejudiciului moral stabilit și a dispune încasarea sumei solicitate în cererea de chemare în judecată.

La 14 ianuarie 2022 Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d. 170-175)

În motivarea recursului Ministerul Justiției a menționat că instanța de apel a interpretat eronat legea, a apreciat arbitrar probele, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului.

Autoritatea recurentă a susținut că la caz Anatolie Focșa nu poate fi considerat creditorul procedurii de executare, ori prin documentele executorii emise în baza hotărârii din 19 decembrie 2011 a Judecătorei Căușeni s-a obligat Primăria or. Căușeni de a modifica și ajusta, prin intermediul Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului și Arhitecturii cu funcții Teritoriale „Urbanproiect”, proiectul de execuție a cartierului locativ „Grigore Grigoriu” din or. Căușeni, conform dreptului de proprietate privată obținut în baza titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a contractelor de vânzare - cumpărare a pământului înregistrate în Registrul bunurilor imobile ținut de OCT Căușeni, numele intimatului Anatolie Focșa nu figurează în documentul executoriu.

Ministerul Justiției a menționat că Anatolie Focșa a mai beneficiat de compensație morală pentru neexecutarea hotărârii din data de 19 decembrie 2011 a Judecătorei Căușeni.

La 24 ianuarie 2022 Anatolie Focșa a depus referință la recursul înaintat de Ministerul Justiției, prin care a solicitat declararea acestuia inadmisibil. (f.d. 180-181)

În conformitate cu art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 29 septembrie 2021, expediată recurenților prin intermediul poștei electronice la 27 decembrie 2021. (f.d.160)

Recursurile declarate de către Anatolie Focșa la 31 decembrie 2021 și de către Ministerul Justiției la 14 ianuarie 2022 sunt depuse în termenul stabilit de lege.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs formulate de către Anatolie Focșa și Ministerul Justiției sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu

soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursurile declarate de către Anatolie Focșa și Ministerul Justiției asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Colegiul reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Anatolie Focșa și Ministerul Justiției și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Anatolie Focșa și Ministerul Justiției, ca fiind inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de către Anatolie Focșa și Ministerul Justiției se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas